

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 47. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius02val-shoot-idm139771562543360/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

INDLEDNING.

I.

Petrus Parvus Rosæfontanus udgav 1543 en Oversættelse af en lille bibelsk Traktat. I Fortalen til denne skriver han, at den „skal og maa være som een forløbere for den store Danske Bibel/ som nu Erlig/ fornumstig/ wiis oc vel lærd mand Mester Christiern Pederssen . . . med stoor fliit paa ræt forstaandeligt Dansk maalt wdsæt hafuer/ efter vor Naadigste Herris Konglig Maiestatz Ordinantz/ med vort Vniuersitetz fuldburd oc myndighed ded aller snariste der Gud altmectigste giufuer naaden oc eften til paa prentten kommendis/ oc til alles voris lycke oc vælfærd til liif oc siæl/ wdgaangendis vorder.“¹

Dette er det ældste Vidnesbyrd, vi har om Arbejdet paa Christian den Tredjes Bibel. Vi ser heraf, at det var overdraget Chr. Pedersen at oversætte Biblen, og at han havde fuldført dette Hverv, inden han som sindslidende i 1544 maatte tage Bolig i Helsinge Præstegaard og opgive saa godt som al litterær Virksomhed. Vi faar dernæst Oplysning om, at Bibeloversættelsen nu kun ventede paa Universitetets Godkendelse for at blive trykt. Denne er først bleven given efter en — ret indgribende — Revision af Chr. Pedersens Oversættelse. Af Kongebrevet foran i Biblen ses det, at Gennemsynet er foretaget af „lerde Mendt her wdi wort Rijge Danmarck/ och besynderligen aff the høglerde wdij wort wniuersitet“. Nogle

¹ Traktat. Wdsæt aff Frantzose paa Danske af Petro Paruo. Kiøbenhavn 1543, Bl. A 2^r. Fortalen er aftrykt i Aarsberetninger fra d. st. kgl. Bibl. II, 258 flg.

Regnskabsdokumenter fra Midten af Halvtredserne og Begyndelsen af Treserne giver os Navnene paa disse Lærdmænd. Der er først Sjællands Biskop *Peder Palladius*, dernæst den fra Tyskland indkaldte Skotte, Professor theologię *Johannes Machabæus*, endvidere den unge Professor i Dialektik *Niels Hemmingsen*, endelig er der Aarhuskanniken *Hans Henriksen* og den flittige Bibeloversætter, Præsten i Herstedvester, *Peder Tidemand*.¹ Hvorledes Arbejdet har været fordelt imellem disse, véd man intet om; ingen Oplysninger fra Samtiden eller Eftertiden meddeler, som ved Frederik den Andens Bibel, hvem der har revideret Mosebøgerne, hvem de historiske Bøger, hvem Profeterne osv.,² og da Revisionen, som paavist foran S. 13, næppe har været af sproglig Art, vil de forskellige Bibelbøger ikke gennem en forskelligartet Sprogform røbe Revisorerne. Kun en enkelt Del af Biblen tør man med overvejende Sandsynlighed tillægge en bestemt Mand. Det er Fortalen.

II.

Mens Texten i Biblen 1550 er en ordret Gengivelse af Luthers reviderede Bibel, er Fortalen vistnok uden fremmed Grundlag. Den viser ved Citater hentede fra Skriften og Kirkefædrene — og blandt disse først og fremmest fra Augustin „Kronen over de andre Patres“ — at Guds Ord i det ny og gamle Testament „er nok til Salighed“. Det rummer i sig al Lærdom om Gud; gennem det erkender man Kristus: „Læs alle Profeters Bøger! Forstaar du ikke Christum derudi, hvad finder du der da, som ikke er usmagende og end daarligt tilmed. Forstaar du Christum derudi, da smager det ikke aleneste, som du læser, men ogsaa gør dig drukken.“

¹ Langebekiana, Kbh. 1794, S. 297—98; Kirkehist. Saml. II, 413, samme Tidsskr. n. R. I, 125, jfr. Kancelliets Brevbøger 1556—60, S. 68. Foruden de ovennævnte Theologer havde *Olaus Chrysostomus* været Medlem af Kommissionen, indtil han 1547 blev Biskop i Vendsyssel, og *Jens Sinnig* indtil sin Død (s. A.).

² *H. F. Rørdam*, Københavns Universitets Historie II, 249.